

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting Openbaar Belang
Aangevraagde activiteiten :	Aanvraag Ontheffing soortenbescherming
Datum ontvangst aanvraag :	29.11.2022
Locatie :	Complex 55 Binnengasthuisstraat (2-13) Zwolle
Datum beschikking :	08.02.2023
Kenmerk :	D2022-11-008185
Zaaknummer :	2022-016023

Datum verzending

08.02.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	5
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Ongeschikt maken + Compenserende maatregelen	8
B.5	Overige zaken	10
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	11
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	11
C.1.1	Bevoegdheid	11
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	11
C.1.2	Procedure	11
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	11
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
C.1.2.3	Relevante overige besluiten	11
C.1.3	Toetsingskader soorten	12
C.1.3.1	Wettelijke regels	12
C.1.3.2	Provinciaal beleid	12
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	14
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	14
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	14
C.2.2	Doel van het project	14
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	14
C.2.4	Periode	14
C.2.5	Onderliggende documenten	15
C.2.6	Aanvullende gegevens	15
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	15
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	15
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	15
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	16
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	17
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	17
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	17
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	18
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	18

C.3.2	Adviezen	18
C.3.2.1	Bespreking van adviezen.....	18
D.	SLOTCONCLUSIE	19
E.	BIJLAGEN	20

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens woningstichting Openbaar Belang, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 29 november 2022² ontvangen en geregistreerd onder zaaknummer 2022-016023. De aanvraag is gedaan vanwege de sloop en duurzame nieuwbouw van Complex 55 aan de Binnengasthuisstraat 2-13 te Zwolle. In dit document geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor een soort van de Vogelrichtlijn, een soort van de Habitatrichtlijn en een nationaal beschermde soort.

In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de huismus weg te nemen⁴. Daarnaast gaat het om het verbod om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁵, en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de egel te beschadigen of te vernielen^{6,7}.

Deze ontheffing heeft betrekking op de sloop en duurzame nieuwbouw voor Complex 55 aan de Binnengasthuisstraat 2-13 te Zwolle.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 november 2024. Wij hebben een langere ontheffingsperiode opgenomen dan is aangevraagd, zodat niet alleen de sloop maar ook de nieuwbouw en eventuele verwijdering van de tijdelijke kasten gerealiseerd kan worden binnen de looptijd van de ontheffing.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover deze niet in strijd zijn met de voorschriften zoals weergegeven in *B. Voorschriften bij het besluit*.

- Aanvraag ontheffing soortenbescherming Project 55 Binnengasthuisstraat (2-13) Zwolle ingediend door Ecogroen B.V. op 29 november 2022.
- Natuurtoets complex 4,5,23 en 55 Zwolle. Ecogroen B.V. 20-463, 13 september 2021.
- Activiteitenplan Sloop Complex 55 Zwolle. Ecogroen B.V. 22-545, 25 november 2022.

De motivering voor ons besluit is in *C. Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid/3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² Kenmerk provincie D2022-11-007845

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid / 3.8, eerste lid of art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

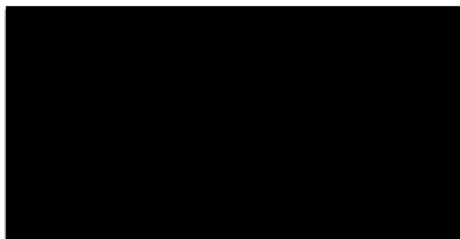
⁷ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle
- Ecogroen B.V., Dhr.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-11-008185). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologisch deskundige⁸, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- Minimaal 3 jaar ervaring heeft met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onderbegeleiding van een ervaren ecooloog; én
- Soortspecifieke kennis heeft opgedaan door middel van veldwerk, onderzoek, studie of opleiding; én
- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming én is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, EIS Nederland, FLORON, SOVON,).

B.3 Soortspecifiek

5. U voert het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen uit buiten de kwetsbare perioden, zoals met rood weergegeven in onderstaande tabel.
 - Huismus: voortplanting 1 maart tot en met 31 augustus en vorstperioden van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen $< 0^{\circ}\text{C}$ in de periode december tot en met februari. Het ontoegankelijk maken van een nestplaats moet voor of na een vorstperiode worden uitgevoerd.
 - Gewone dwergvleermuis: gebruik van paar/zomerverblijf 1 april tot 30 november
 - Egel: winterrust 1 november tot 15 april, grootbrengen jongen 1 juni tot 1 november.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Huismus Voortplantingsperiode/ Vorstperioden												
Gewone dwergvleermuis												
Egel Voortplantingsperiode/ Winterrust												

6. Afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen de kwetsbare periodes uit voorschrift 5 eerder of later beginnen en eindigen dan weergegeven. De ecologisch deskundige beoordeelt wanneer de kwetsbare periodes in het jaar van uitvoering op die specifieke locatie beginnen en eindigen. Als dit oordeel afwijkt van de weergegeven periodes, wordt dit oordeel onderbouwd beschreven in het logboek.

B.4 Ongeschikt maken + Compenserende maatregelen

Huismus

7. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden en buiten de kwetsbare periode maakt u de bebouwing binnen het plangebied ongeschikt voor de huismus. Het ongeschikt maken van de nesten in de periode december tot en met februari is uitsluitend toegestaan buiten een aaneengesloten vorstperiode van minimaal drie dagen.
8. Het ongeschikt maken vindt plaats door de eerste rij dakpannen van de daken te liften of er wordt geklopt op de buitenste rij dakpannen om eventuele aanwezige huismussen te verdrijven. Vervolgens worden invliegopeningen afgesloten met bijvoorbeeld stroken schuimrubber of borstels.
9. U heeft in juni 2022 7 tijdelijke huismuskasten opgehangen op een wijze conform de voorwaarden van het Kennisdocument Huismus (BIJ2022) in het park tegenover het projectgebied. Zie E. *Bijlagen* voor de locaties en de voorwaarden.
10. In de nieuwbouw worden 10 neststenen (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar) aangebracht op minimaal drie meter hoogte. De neststenen worden voornamelijk aan de noord- en oostzijde van het nieuwe gebouw aangebracht. Zie E. *Bijlagen* voor de locaties.
11. De tijdelijke kasten blijven tenminste 3 maanden hangen nadat de permanente vervangende voorzieningen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag binnen de looptijd van de ontheffing, zolang dit gebeurt buiten de kwetsbare periode van de huismus (zie voorschrift 5). Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huismus moet een ecologisch deskundige vaststellen of de betreffende kasten op dat moment gebruikt worden. Als is vastgesteld dat er geen huismussen aanwezig zijn dan verwijdert u de huismuskasten direct of maakt ze ontoegankelijk.

12. Als de kasten verwijderd worden na de looptijd van de ontheffing moet er gecontroleerd worden door een ecologisch deskundige of de nestkasten in gebruik zijn door huismussen of andere beschermde soorten. Als dat het geval is, is een ontheffing nodig.

Gewone dwergvleermuis

13. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden en buiten de kwetsbare periode maakt u de bebouwing binnen het plangebied ongeschikt voor vleermuizen.
14. Het ongeschikt maken vindt plaats door alle openingen van de bebouwing waar vleermuizen naar binnen kunnen dicht te maken. Dit dichtmaken gebeurt met rugvulling of borstels. Tevens worden er exclusion flaps geplaatst (om de 2 meter) zodat vleermuizen de verblijfplaats wel kunnen verlaten maar niet kunnen terugkeren. Openingen zijn bijvoorbeeld: open stootvoegen, kieren langs kozijnen, kieren tussen buitenmuur en dakgootbetimmeringen en bij kantpannen.
15. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 graden Celsius, wind max 4 Beaufort en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen uitvliegende vleermuizen meer waargenomen worden. De sloopwerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
16. U heeft in juni 2022 4 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen op een wijze conform de richtlijnen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ2017) in het park tegenover het projectgebied.
17. In de nieuwbouw worden de spouwmuuren voorzien met een luchtspouw. De spouwmuur wordt toegankelijk gemaakt via open stootvoegen die op minimaal 3 meter hoogte worden aangebracht (zonder bijenbekjes).
18. De tijdelijke kasten (zie voorschrift 15) mogen verwijderd worden onder de volgende voorwaarden:
 - a. De kasten blijven tenminste hangen totdat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en minimaal zes maanden beschikbaar zijn, waarbij alleen de actieve maanden april tot en met oktober meetellen.
 - b. Buiten de kwetsbare perioden (zie voorschrift 5).
 - c. Onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
 - d. Binnen de looptijd van de ontheffing.
 - e. Na het verlopen van de ontheffing geldt een vleermuizenkast waar vleermuizen gebruik van maken als beschermde verblijfplaats. Dan is een ontheffing nodig om de kast te verwijderen.

Egel

19. Voorafgaand aan het verwijderen van struiken en heesters voert een ecologisch deskundige een controle uit om na te gaan of egels aanwezig zijn. Deze controle bestaat uit een visuele inspectie op aanwezigheid van een egel. Hierbij worden als visuele hulpmiddelen een warmte-beeldcamera, een endoscoop en zaklamp gebruikt. Eventuele holen die groot genoeg zijn voor een egel worden met behulp van de endoscoop geïnspecteerd op aanwezigheid van egels.
20. Als locaties met dichte struiken en heesters niet goed te inspecteren zijn, dan wordt eerst de bovenste laag van struiken en heesters (ca. 20 centimeter boven de grond) verwijderd. Vervolgens voert een ecologisch toezichthouder een controle uit om na te gaan of egels aanwezig zijn.
21. Indien na inspectie door de ecologisch toezichthouder blijkt dat er in het gesnoeide gebied geen egels aanwezig zijn, worden de terreindelen ontdaan van struwelen en bosschages.

22. Indien het na inspectie door de ecologisch toezichthouder blijkt dat er in het gesnoeide gebied wel egels aanwezig zijn, dan worden de verblijfplaatsen van egel (inclusief een beschermingszone van minimaal 3 meter eromheen) gemarkeerd en gespaard. Pas als blijkt dat eventueel aanwezige egels uit eigen beweging zijn vertrokken - na controle van de ecologisch toezichthouder - dan kunnen ook de verblijfplaatslocaties verwijderd worden.
23. Bij de nieuwbouw wordt nieuw groen aangebracht die op termijn opnieuw een geschikte verblijfplaats kan vormen voor egel in de vorm van een beukhaag op de perceelscheiding aan de noordkant.

B.5 Overige zaken

24. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus, gewone dwergvleermuis en egel.
25. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb.¹⁰

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.¹¹

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover ons bekend gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Zwolle, Postbus 10007, 8000 GA Zwolle
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle e-mail: postbus@overijssel.nl

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied en u hiervoor een vergunning nodig heeft (art. 2.7 Wnb).¹² Op basis van de voorliggende aanvraag om ontheffing kunnen wij hierover geen besluit nemen. Als u zekerheid wilt over het wel of niet vergunningplichtig zijn, kunt u

⁹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

¹⁰ Wet natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

¹¹ Wet natuurbescherming, art. 1.3, derde lid

¹² Wet natuurbescherming, art. 2.7, tweede lid

hiervoor een separate aanvraag bij ons indienen. Voor vragen over deze vergunning Wnb kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Lokaal 038 499 88 99).

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.¹³

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁴ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁵ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁶ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁷ betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de Wnb.¹⁸

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

¹³ Wet natuurbescherming, art. 1.10, derde lid

¹⁴ Besluit natuurbescherming, art. 3.9

¹⁵ Regeling natuurbescherming, art. 3.22, i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Beleidsregel Natuur Overijssel 2017, art. 4.2.1

¹⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁸ Wet natuurbescherming, artikelen 3.3, 3.8 en 3.10

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁹ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

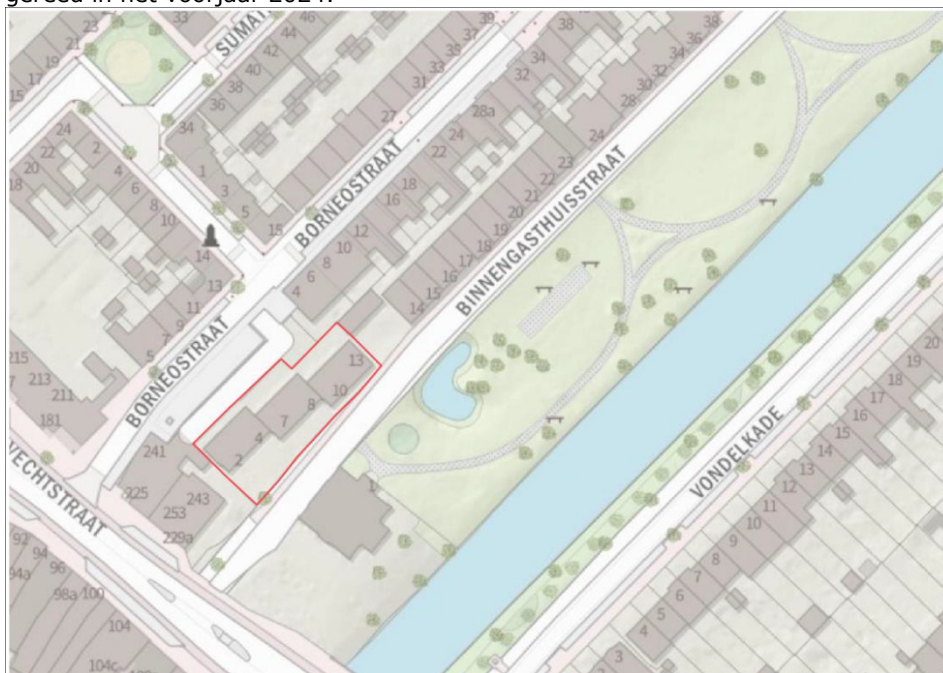
¹⁹ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningstichting Openbaar Belang is voornemens om 12 zeer verouderde duplexwoningen genaamd 'Complex 55' aan de Binnengasthuisstraat (2-13) te slopen en hier 12 nieuwe duurzaam gebouwde woningen neer te zetten met een laag energieverbruik. Zowel de woningen als de bijbehorende groenstrook en verharding worden vernieuwd. De planning is om te starten in het voorjaar 2023. De nieuwe woningen en het omliggende terrein binnen het plangebied zijn volgens de huidige planning gereed in het voorjaar 2024.

Figuur 1.1 De locatie van het projectgebied (rood omlijnd). Bron achtergrondkaart: OpenTopo.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is om de 12 verouderde woningen te vervangen voor woningen die voldoen aan de huidige eisen op het gebied van duurzaamheid en leefklimaat.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen²⁰, om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis en egel (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen^{21, 22} en de gewone dwergvleermuis opzettelijk te storen²³.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 februari 2023 tot en met 30 april 2024.

Wij hebben een langere ontheffingsperiode opgenomen dan is aangevraagd, zodat niet alleen de sloop maar ook de nieuwbouw en eventuele verwijdering van de tijdelijke kasten gerealiseerd kan worden binnen de looptijd van de ontheffing.

²⁰ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²¹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²² Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

²³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraag ontheffing soortenbescherming Project 55 Binnengasthuisstraat (2-13) Zwolle, ingediend door Ecogroen B.V., op 29- november 2022, met de volgende bijbehorende documenten²⁴:
- Natuurtoets complex 4,5,23 en 55 Zwolle. Ecogroen B.V. 20-463, 13 september 2021;
 - Activiteitenplan Sloop Complex 55 Zwolle. Ecogroen B.V. 22-545, 25 november 2022;
 - Kaart met de ligging en begrenzing van het projectgebied;
 - Machtigingsformulier ingevuld op 29 november 2022.
- Anonymus, 2017. Asbestinventarisatie type A, Appartementen en algemene ruimtes, Binnengasthuisstraat 4 – 13, 8022 NH Zwolle, 19 juni 2017. RPS/1506749A00.²⁵

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 29 november 2022 ontvangen. Er zijn, behalve voor de toezending van de asbestrapportage, geen aanvullende gegevens gevraagd.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing en de 'Brochure Soortenbescherming in Overijssel – Bunzing, egel, hermelijn en wezel'.²⁶

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Natuurtoets complex 4,5,23 en 55 Zwolle'²⁷ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Een quickscan met literatuuronderzoek en een veldbezoek in en nabij het plangebied op 18 augustus 2020 waarbij de potentie op de aanwezigheid van beschermde soorten die vallen onder de Wet natuurbescherming is geïnventariseerd.
- Een aanvullend onderzoek naar de huismus met 2 veldbezoeken.
- Een aanvullend onderzoek naar de gierzwaluw met 3 inventarisatieronden.
- Een aanvullend onderzoek naar vleermuizen met 5 (nachtelijke) veldbezoeken.

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de gangbare protocollen. Wij beoordelen het onderzoek als voldoende en op de juiste manier uitgevoerd.

Gewone dwergvleermuis

Tijdens het onderzoek is in de bebouwing van het projectgebied één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen aan de westelijke kopgevel van het complex. Dit zomerverblijf is ook hoogst waarschijnlijk in gebruik als paarverblijf. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 1-5 exemplaren.

Huisumus

In het projectgebied is één nestplaats van de huismus vastgesteld in de bebouwing van het wooncomplex. Het nest is aangetroffen onder de eerste rij dakpannen, welke toegankelijk zijn via de dakgoten. De populatieomvang wordt geschat op 2-7 exemplaren. Hierbij wordt uitgegaan van een ouderpaar met maximaal 5 jongen. De groenstrook in het projectgebied fungeert beperkt als foerageergebied voor huismus.

²⁴ Ons kenmerk D2022-11-007845

²⁵ Ons kenmerk D2023-02-000330

²⁶ Veldman, Troost & Klink, 2021. Brochure Soortenbescherming in Overijssel. Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Provincie Overijssel. Kenmerk 2021/0035915

²⁷ Hoofdstuk 2 pagina 8 tot en met 9

Egel

Tijdens het nachtelijke vleermuisonderzoek is één egel aangetroffen in de groenstrook in het projectgebied langs de Binnengasthuisstraat. Door aanwezigheid van verspreid liggend groen, welke geschikt zijn als potentiële verblijfplaats in de tuinen, is aanwezigheid van verblijfplaatsen van egel niet uit te sluiten. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 1-12 exemplaren. Hierbij is uitgegaan van één solitair levend exemplaar of een egelpaar met maximaal 10 jongen.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaat één zomer/paarverblijfplaats verloren van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast wordt één nestplaats van de huismus vernield en gaat er functioneel foerageergebied van de huismus verloren. Voor de egel worden potentiële nest/verblijfplaatsen aangetast en gaat foerageergebied verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het toegezonden Activiteitenplan²⁸, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de 'Gewone dwergvleermuis (Bij12, 2017), van de Huismus (Bij12, 2022)' en de brochure 'Soortenbescherming in Overijssel, Bunzing, egel, hermelijn en wezel (Provincie Overijssel, 2021)'. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de huismus, gewone dwergvleermuis en egel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Gewone dwergvleermuis

- De bebouwing in het plangebied wordt buiten de kwetsbare periodes ongeschikt gemaakt voor vleermuizen.
- Er zijn voor de gewone dwergvleermuis tijdig (juni 2022) tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd door het op correcte wijze ophangen van 4 vleermuiskasten.
- De nieuwbouw van de te slopen woningen wordt voorzien van spouwmuur die toegankelijk zijn gemaakt via open stootvoegen.

In de omgeving van het projectgebied zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden. Het gaat bijvoorbeeld om naastgelegen appartementencomplexen langs de Vechtstraat met spouwmuur die toegankelijk zijn via open stootvoegen. Omdat gewone dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan met zekerheid gesteld worden dat veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is.

Huisumus

- De bebouwing in het plangebied wordt buiten de kwetsbare periodes ongeschikt gemaakt voor de huismus.
- Er zijn voor de gewone huismus tijdig (juni 2022) tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd door het op correcte wijze ophangen van 7 huismuskasten.
- De nieuwbouw van de te slopen woningen wordt voorzien van 10 neststenen die geschikt zijn als nestplaats voor de huismus.

In de omgeving van het projectgebied zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn ook in de omliggende woningen veel paartjes huismussen aangetroffen. Toch blijkt dat ogenschijnlijk dezelfde blokken met woningen wisselende aantallen huismussen (kolonievorming) herbergen. De verwachting is dan ook dat het aanbod van geschikte nestplaatsen niet limiterend is en dat er in de omgeving ruim voldoende alternatieve nest- en rustplaatsen aanwezig zijn.

Egel

- Het groen in het plangebied wordt buiten de kwetsbare periodes ongeschikt gemaakt voor de egel.
- Bij de nieuwbouw wordt nieuw groen aangebracht die op termijn opnieuw een geschikte verblijfplaats kan vormen voor egel in de vorm van een beukhaag op de perceelscheiding aan de noordkant.

²⁸ Hoofdstuk 6 pagina 19 tot en met 21

De aanwezige groenstroken en kleine struiken in de tuinen fungeren beperkt als geschikt leefgebied. Ten opzichte van het totaal beschikbare leefgebied in de directe omgeving van het projectgebied gaat een zeer beperkte hoeveelheid leefgebied tijdelijk verloren door het verwijderen van het groen in het projectgebied. Voor egel geldt dat veel verschillende verblijfplaatsen in een territorium gebruikt worden. Hierdoor blijven binnen het betreffende territorium altijd veel/voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in de te handhaven groengebieden en tuinen. Voorbeelden zijn de groenstrook langs de Nieuwe Vecht, aan de overzijde van de Binnengasthuisstraat. Bovendien zijn deze alternatieve nestplekken gelegen op korte afstand (<250 meter) van de potentiële verblijfplaatsen die binnen het projectgebied verloren gaan en zijn de alternatieve nestplekken voor egels eenvoudig bereikbaar (geen drukke wegen of barrières in het tussenliggende gebied).

Omdat de huismus, gewone dwergvleermuis en de egel tijdens de werkzaamheden in het nabijgelegen park kunnen verblijven en na de realisatie van de nieuwe woningen aanwezig kunnen blijven in het plangebied wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de sloop en nieuwbouw van 12 duurzame woningen aan de Binnengasthuisstraat 2-13 in Zwolle leiden tot het opzettelijk vernielen, beschadigen en wegnemen van een nest en rustplaats van de huismus. Daarnaast leidt het tot het (opzettelijk) vernielen van de voortplantings- of rustplaats van de gewone dwergvleermuis en egel en het opzettelijk storen van de gewone dwergvleermuis.

Dit zijn overtredingen van de verbodsartikelen voor deze soorten in de Wnb.²⁹ Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project.

Het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. Het gebouw kampt met grote vochtproblemen met schimmel als gevolg. De bebouwing heeft een slecht energielabel en bevat asbest. Door de sloop van de bebouwing en de bouw van een nieuw complex op dezelfde locatie gaat het energielabel omhoog dankzij betere isolatie, en worden gezondheidsrisico's als gevolg van schimmel en asbest verminderd. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor gewone dwergvleermuis, huismus en egel worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

Daarbij is de planning zoveel mogelijk aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor gewone dwergvleermuis, huismus en egel. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor gewone dwergvleermuis, huismus en egel geen voordelen.

Bij de gekozen werkwijze is rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten, door de werkzaamheden zoveel als mogelijk buiten de kwetsbare periodes te plannen, zorgvuldig te werken, en door voor en tijdens de werkzaamheden de verloren natuurwaarden te compenseren.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van:

Vogelrichtlijn (huismus)

De volksgezondheid of de openbare veiligheid.

²⁹ Wet natuurbescherming, artikel 3.1 lid 2, artikel 3.5 lid 2 en lid 4 en artikel 3.10 lid 1 sub b.

Habitatrichtlijn (Gewone dwergvleermuis)

De volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Nationaal beschermde soorten (egel)

De ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied.

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Toelichting

De sloop van het wooncomplex is noodzakelijk voor de volksgezondheid. In het wooncomplex bevindt zich asbest. Er is een groot vochtprobleem in het wooncomplex wat leidt tot schimmelproblematiek. De gebouwen zijn slecht geïsoleerd, zowel wat geluid als energie betreft. Dit alles leidt tot een ongezond leefklimaat in de woningen. Het nieuwbouw wooncomplex is na de werkzaamheden beter voor de volksgezondheid en duurzamer, door een lager energieverbruik en dus lagere CO₂-uitstoot. De leefbaarheid en sociale veiligheid van de buurt gaat erop vooruit met de voorgenomen ontwikkelingen.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb³⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zwolle zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben ons geen advies toegezonden.

³⁰ Art. 1.10, derde lid Wnb

³¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nest- en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen, te beschadigen of weg te nemen, de voortplantings- of rustplaats van de gewone dwergvleermuis en egel opzettelijk te beschadigen of vernielen en de gewone dwergvleermuis opzettelijk te storen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

E. BIJLAGEN

Voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus:

Voor de vervangende nestplaatsen geldt:

- dat ze minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de oorspronkelijke nestplaats aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dichterbij elkaar, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
- dat ze zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (in de regel binnen 200 meter) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden liggen;
- dat ze op minimaal 3 meter hoogte gerealiseerd worden;
- dat er een passende broedruimte aangeboden wordt. Een kunstmatige nestruimte (binnenmaten) moet voldoen aan de volgende eisen:
 - een bodemmaat van circa 13 B x 25 L cm,
 - een hoogte van circa 14 cm en
 - een invliegopening met meer breedte dan hoogte (diameter max. 3.5 cm);
- dat ze op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot, dakoverstek of iets dergelijks. Temperatuurverloop in nestplaatsen van huismus wordt bepaald door de oriëntatie van deze nestplaatsen;
- dat binnen 50 m van de nieuwe nestplaats continu voldoende dekking aanwezig is. Het gaat dan om struiken met een hoogte van 2 á 3 meter hoog. Die zorgen voor voldoende effectiviteit. De effectiviteit wordt verhoogd als het om altijdgroene struiken, dicht vertakte struiken of stekelige struiken gaat;
- dat er altijd (zo mogelijk binnen 100 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar zijn. Met name inheemse planten/struiken en enkele inheemse grote bomen zijn leverancier van eiwitrijk voedsel (kleine zachte insecten, larven, rupsen) voor de jongen. Altijd groenblijvende struiken/bomen, dichtvertakte hagen, gevelbegroeiing of plekken onder daken zijn geschikt als collectieve slaapplek (en tevens voor dekking) voor mannetjes, ongepaarde vrouwtjes en jonge vogels;
- dat er altijd plekken voor stofbaden zijn (zo mogelijk binnen 100 meter, bij voorkeur binnen 50 meter);
- dat er water om te drinken en om in te baden aanwezig is. Daarbij moet er binnen 1 á 2 meter hogere struiken aanwezig zijn als dekking om op te drogen;
- dat er voldoende veiligheid is tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor volwassen vogels of (net uitvliegende) jonge vogels;
- dat ze van voldoende duurzaam materiaal zijn en op een voldoende duurzame wijze worden geïntegreerd, bevestigd of ingemetseld. Of de duurzaamheid voldoende is hangt van meerdere factoren af, bijvoorbeeld van het type materiaal (hout, houtbeton, aardewerk, en dergelijke), van de houtsoort (ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren of grenen), de wijze van ophanging, de aangebrachte plek (bijvoorbeeld onder een dakgoot of een andere vorm van overhang of vol in zon en wind), het te verwachten gebouwbeheer (bij schilderwerk verdwijnen regelmatig aangebrachte voorzieningen) en of het beheer en onderhoud van de voorziening (herstel bij gebreken) geregeld is;
- dat het materiaal waarvan ze zijn gemaakt niet behandeld is met chemische middelen;
- dat het beheer van het gebouw (en de ecologisch functionele omgeving) duurzaam geregeld is. Het gaat om een duurzame maatregel voor de lange termijn. Dit beheer moet gebeuren in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt.

Figuur 1.2: Locaties van de tijdelijke voorzieningen

Figuur 1.3: Voorbeeldlocaties van de nieuw te plaatsen huismuskasten. Aan beide kopgevels komen 5 neststenen.